

उक्तेऽर्थेप्रमाणमाह ज्ञानवद्भाइत्यादिना ॥ १२ ॥ कर्माणिपूतनावधादीनि ॥ १३ ॥ १४ ॥ कृतार्थकृतंअर्थउपकारं ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ वैश्यानामिति लक्ष्मीपतित्वात् पुराणपुरुषत्वाच्च ॥ १८ ॥ १९ ॥ नियताऽच्युतेऽकर्मजत्वात् अन्यत्रकर्मजत्वादेशामस्यैर्यभवतीत्यर्थः ॥ २० ॥ लोकसंपन्नंज्ञानसंपन्नं ॥ २१ ॥ २२ ॥ लोकदृष्ट्याकृष्णमाहात्म्यमुक्ताशास्त्रदृष्ट्यापितदाह कृष्णएवेति उत्पत्तिरपिउपादानमपि अव्ययःअविनाशीअपरिणामित्वात् रज्जुवत्परिणाम्युपादानस्यनाशावश्यंभावादितिभावः अप्ययइतिपाठेलयस्थानं कृष्णस्यकृतेकृष्णार्थसर्वशेषित्वात् कृतेइत्यव्ययंतादर्थेनिपात्यते भूतंतत्पन्नं तेनविनाश्यपिएतत् कृष्णएवसत्यइत्यपिज्ञेयं ॥ २३ ॥ नन्वपरिणामित्वेकृष्णस्यकथंपरिणामिनमाकाशादिकंप्रत्युपादानत्वं कारणस्यकार्यसजातीयत्वनियमादित्याशंक्याह एषप्रकृतिःउपादानंजगतः अव्यक्ताअप्रकटा रज्जुरिवस्पष्टमदृष्टासर्पस्य कर्त्तामहदहंकारादिरप्ययमेव परिणामवद्विवर्त्तेपिकार्यस्यकारणानन्यत्वात् महदादेश्वविवर्त्तरूपत्वात् नन्वन्योन्यत्रान्यत्कल्पयतिमहदादेस्तुकथंसदात्म

ज्ञानवद्भामयाराजन्बहवःपर्युपासिताः ॥ तेषांकथयतांशौरेरहंगुणवतोगुणान् ॥ १२ ॥ समागतानामश्रौषंबहून्बहुमतान्सतां ॥ कर्माण्यपिचयान्यस्यजन्मप्रभृतिधीमतः ॥ १३ ॥ बहुशःकथ्यमानानिनरैर्भूयःश्रुतानिमे ॥ नकेवलंवयंकामाच्चेदिराजजनार्दनं ॥ १४ ॥ नसंबंधंपुरस्कृत्यकृतार्थंवाकथंचन ॥ अर्चामहेऽर्चितंसद्भिर्भुविभूतसुखावहं ॥ १५ ॥ यशःशौर्यंजयंचास्यविज्ञायार्चाप्रयुंज्महे ॥ नचकश्चिदिहास्माभिःसुबालोप्यपरीक्षितः ॥ १६ ॥ गुणैर्वद्भानति क्रम्यहरिरर्च्यतमोमतः ॥ ज्ञानवद्बोद्धिजातीनांक्षत्रियाणांबलाधिकः ॥ १७ ॥ वैश्यानांधान्यधनवान्शूद्राणामेवजन्मतः ॥ पूज्यतायांचगोविंदेहेतूद्वावपिसंस्थितौ ॥ १८ ॥ वेदवेदांगविज्ञानंबलंचाभ्यधिकंतथा ॥ नृणांलोकेहिकोन्योस्तिविशिष्टःकेशवावृते ॥ १९ ॥ दानंदाक्ष्यंश्रुतंशौर्यंकीर्तिर्बुद्धिरुत्तमा ॥ संततिःश्रीर्धृतिस्तुष्टिःपुष्टिश्चनियताऽच्युते ॥ २० ॥ तमिमंलोकसंपन्नमाचार्यपितरंगुरुं ॥ अर्च्यमर्चितमर्चाहंसर्वसंक्षंतुमर्हथ ॥ २१ ॥ ऋत्विग्गुरुर्विवाह्यश्चस्नातकोनृपतिःप्रियः ॥ सर्वमेतद्धृषीकेशस्तस्मादभ्यर्चितोऽच्युतः ॥ २२ ॥ कृष्णएवहिलोकानामुत्पत्तिरपिचाव्ययः ॥ कृष्णस्यहिकृतेविश्वमिदंभूतंचराचरं ॥ २३ ॥ एषप्रकृतिरव्यक्ताकर्त्ताचैवसनातनः ॥ परश्चसर्वभूतेभ्यस्तस्मात्पूज्यतमोऽच्युतः ॥ २४ ॥

निस्वस्वकल्पकत्वमित्याशंक्याह सनातनइति सुमिप्रलयादावपितेषांसंस्कारात्मनासत्त्वमस्तिअतःकदाचित्पतीयमानत्वान्मिथ्यात्वेपिभ्रमतसंस्कारपरंपरायाबीजांकुरवदनादित्वान्महदादिरपिसनातनोनादिरेवेत्यर्थः नन्वेवंप्रकृताठिन्यवदात्मनिमहदादेराविर्भावतिरोभावौउक्तौस्यातां तथाचात्मसमसत्ताकत्वंतयोःस्यादित्यतआह परइति सर्वभूतेभ्यउत्पन्नेभ्योमहदादिभ्योऽतिरिक्तः महदाद्युपादानंत्वज्ञानमेवननुचिदात्मा तदपिरज्ज्वज्ञानवत्तदनाद्यपिबाधेसतिवस्तुदृष्ट्याकालत्रयेपितत्कार्यनासीदितिप्रत्ययात् यादृशोयक्षस्तादृशोबलिरितिन्यायेनकार्यवत्अनिर्वचनीयमेवकल्प्यतेअतःकृष्णएवपरोनत्वज्ञानंत्रैकालिकबाधविषयत्वात्तस्येतिभावः पूज्यतमइतिनिरुपाधिकप्रेमविषयत्वेन सर्वशेषित्वंप्रत्यगात्मत्वंचोक्तं अच्युतइतिभोक्तृत्वरूपविकारनिषेधः अहंकारस्यैवभोक्तृत्वादात्मनिचजलचंद्रांचल्यवत्तदुपधानात्कल्पितमितिभावः ॥ २४ ॥